

Malmö stad
Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Kvalitets- och verksamhetsberättelse elevhälsans psykologiska insats 2022 – 2023

Innehållsförteckning

Kvalitets- och Verksamhetsberättelse Elevhälsans	1
psykologiska insats	1
2022 – 2023	1
1.0 Uppdrag	3
2.0 Organisation	3
3.0 Personal	3
4.0 Verksamhetens innehåll	3
4.1 Hälsöfrämjande och förebyggande elevhälsa	3
4.2 Elevhälsoteam	4
4.3 Hälsö- och sjukvårdsinsatser	4
4.4 Systematiskt kvalitetsarbete	4
4.5 Övrigt	4
5.0 Aktuellt under läsåret	4
5.1 Statistik	4
5.2 Bemanning	5
5.3 Fortbildning	5
5.4 Psykologernas elevhälsoarbete	5
5.5 Samverkan	6
5.6 Anpassad gymnasieskola	6
5.7 Systematiskt kvalitetsarbete	7
5.8 Avvikelsehantering	9
5.9 YAM	9
5.10 Krisarbete	9
6.0 Verksamhetsplan 2023–2024	9
6.1 Bemanning	9
6.2 Dokumentation	10
6.3 Hälsöfrämjande och förebyggande arbete	10
6.4 Ökat elevantal	10
6.5 Lokal	10
6.6 Statistik	10
7.0 Sammanfattning	10

1. Uppdrag

Enligt skollagen ska elevhälsa anordnas för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Rapporten avser elevhälsans psykologiska insats. Elevhälsans gemensamma uppdrag är att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Uppdraget innebär att bidra till miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska främst verka hälsofrämjande och förebyggande.

2. Organisation

Kommunfullmäktige i Malmö stad är vårdgivare för all hälso- och sjukvård inom organisationen. Vårdgivaransvaret för den medicinska- och psykologiska delen av elevhälsan inom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen är överlämnat till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Nämnden ansvarar för att utse en verksamhetschef som representant för vårdgivaren samt beslutar vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter verksamhetschefen har utöver det författningsreglerade ansvaret. Under vårterminen 2023 bytte Centrala elevhälsan namn till *Avdelningen för elevhälsa och samordning* i samband med ändrad organisatorisk tillhörighet och samlokalisering med utbildningskontoret.

3. Personal

Elevhälsans psykologiska insats innefattar samtliga psykologer som arbetar på de kommunala gymnasieskolorna. Psykologerna är anställda på avdelningen för elevhälsa och samordning och arbetar såväl centralt men framför allt lokalt gentemot alla skolenheter.

Verksamhetschefen, har ledningsansvaret för elevhälsans psykologiska insats och ansvarar för att säkerställa att verksamheten tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet. Verksamhetschefen är också ansvarig för att säkerställa, utveckla och utvärdera elevhälsans psykologiska insats. Delar av verksamhetschefens uppdrag är fördelat till en av psykologerna, i egenskap av samordnande psykolog, ett uppdrag som upptar cirka 20 % av en heltidstjänst.

4.0 Verksamhetens innehåll

Elevhälsans verksamheten regleras av olika lagar och förordningar. Arbetet kan utifrån styrdokumentet indelas enligt följande:

4.1 Hälsofrämjande och förebyggande elevhälsa

”Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande”, 2 kap. 25 § skollagen (2010:800).

Elevhälsans uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande innebär att bidra till skapandet av miljöer som främjar hälsa och undanröjer orsaker till ohälsa. Hälsofrämjande insatser riktar sig till alla elever för att tillgodose en optimal miljö för eleverna att vistas och arbeta i. Elevhälsans uppdrag att arbeta förebyggande kan innebära att tidigt upptäcka tecken på ohälsa eller hinder för inlärning och snabbt vidta åtgärder. Det förebyggande arbetet riktar sig till enskilda elever eller grupper där det finns specifika svårigheter. För psykologerna innebär det att de exempelvis ska verka för spridning av relevant kunskap inom olika områden, att delta i utveckling av elevhälsa på central och lokal nivå, att hålla i fortbildningsinsatser, handledning och konsultation samt arbeta med grupper eller klasser med elever.

4.2 Elevhälsoteam

”I elevhälsan behöver professionerna inom de medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatserna samverka i hög grad. Ett exempel på samverkan är tvärprofessionella elevhälsoteam”. Vägledning för elevhälsan” (Skolverket, 2023).

Verksamhetschef för den psykologiska elevhälsan tillser att den psykologiska kompetensen finns tillgänglig på samtliga skolor. Elevhälsan på skolenheterna är oftast organiserad i elevhälsoteam, där rektor eller biträdande rektor leder elevhälsoarbetet, och övriga i skollagen specificerade professioner deltar och samverkar. Psykologer i organisationen medverkar varannan till var tredje vecka på respektive elevhälsoteam. Beroende på skolornas storlek har skolorna olika antal elevhälsoteam (se tabell 4 nedan). Vid elevhälsoteamens möten identifierar psykologerna tillsammans med övriga professioner dels behovet av hälsofrämjande och förebyggande insatser på gruppnivå, dels behovet av stöd till enskilda elever för att därefter ge nödvändigt och behovsanpassat stöd.

4.3 Hälso- och sjukvårdsinsatser

”Insatser av en legitimerad skolläkare, skolsköterska och skolpsykolog som riktar sig till enskilda elever är i regel hälso- och sjukvård” (”Vägledning för elevhälsan”, Skolverket, 2023).

Delar av psykologernas arbetsuppgifter räknas som hälso- och sjukvård och faller då under hälso- och sjukvårdens lagstiftning. Insatser i form av utredning, bedömning eller behandling av individuell elev räknas som hälso- och sjukvårdsinsats.

4.4 Systematiskt kvalitetsarbete

”Inom hälso- och sjukvård ska kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.” (”Vägledning för elevhälsan”, Skolverket, 2023).

Psykologerna arbetar regelbundet med systematiskt kvalitetsarbete både inom den centrala elevhälsan och i skolornas systematiska kvalitetsarbete. En av psykologerna har, via skriftlig överlåtelse, ansvar att tillgodose att kravet på kvalitet uppnås och att verksamheten utvecklas och förbättras.

4.5 Övrigt

I psykologens arbete ingår omfattande lagstadgad dokumentation. Utöver det tillkommer löpande administrativt arbete i form av journalhantering, rekvisering av journalhandlingar samt arkivering av journaler.

5. Aktuellt under läsåret

5.1 Statistik

Inom den psykologiska delen av elevhälsan dokumenteras endast ärenden som avser hälso- och sjukvård i journalsystemet, varifrån statistik inhämtas (se tabell 1-2 nedan). Statistiken visar färre samtal, ärenden och remisser i förhållande till föregående läsåret vilket kan förklaras av att det då fanns ett uppdämt behov efter pandemin samt en prioritering av stödsamtal med anledning av händelsen på Malmö Latinskola. I samband med händelsen var 100 elever aktuella för stödsamtal och sex psykologer från grundskoleförvaltningen utöver psykologer från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen arbetade med eleverna. Därtill har den psykologiska elevhälsan under året börjat jobba mer på gruppnivå vilket också påverkar statistiken.

Tabell 1 Antal unika elever med kontakt hos psykolog

Unika elever	2021/2022	2022/2023
	402	244

Tabell 2 Antal elever per insats

Insats	2021/2022	2022/2023
Elevsamtal för bedömning eller stöd	457	343
Administrativ anteckning	631	423
Utredningar med frågeställning intellektuell funktionsstörning	18	12
Övriga utredningar	18	1
Psykologbedömning inför remittering till logoped	29	19
Remiss för utredning av neuropsykiatrisk problematik	43	39

5.2 Bemanning

Sju psykologer har varit anställda i verksamheten under läsåret 2022/2023 varav två har haft visstidsanställningar och en varit föräldraledig.

Tabell 3 Antal tjänster i förhållande till elevantal

	2021–2022	2022–2023
Tjänster	5.9 (varav 1.0 PTP)	5.9
Elevantal	6 700	6 900
Elever per heltidspsykolog	1 135	1 170

PTP – praktisk tjänstgöring för psykolog

5.3 Fortbildning

Under året har psykologerna deltagit i PSIFOS-kompetensdagar (PSIFOS, psykolog i förskola och skola). Samtliga psykologer har också deltagit i gemensamma utbildningsinsats Youth Aware of Mental Health (YAM) organiserad och finansierad av Region Skåne. Efter händelsen på Malmö Latinskola har avdelningen för elevhälsa och samordning deltagit i krisutbildning med temat hantering av kriser, psykiskt trauma och posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).

Avdelningen har också deltagit i en föreläsning om Gameprojekt Maria Malmö vilket är högaktuellt med tanke på att allt fler dataspelande ungdomar. Psykologerna får handledning av en extern psykolog regelbundet för stöd avseende mer komplexa individärenden och processer inom elevhälsoarbetet. Under höstterminen har en psykologkandidat genomfört sin praktikperiod inom verksamheten.

5.4 Psykologernas elevhälsoarbete

Under läsåret har psykologerna enskilt, tillsammans eller genom tvärprofessionellt samarbete med andra yrkesgrupper utvecklat och genomfört utbildningsinsatser gentemot personal och elever vid flera skolor samt erbjudit handledning och konsultation till ledning och personal vid behov. De flesta insatserna handlar om elever med neuropsykiatriska svårigheter samt bemötande och anpassningar för dem. Psykologerna har under detta läsår fortsatt prioritera att samtliga skolenheters elevhälsa enkelt ska ha tillgång till psykolog och psykologisk kompetens både regelbundet och vid behov (se tabell 4). Tillgängligheten till psykologiska insatser gentemot

personal och framför allt elever bedöms ha ökat. De sätt på vilka psykologens kompetens tillvaratagits skiljer sig åt mellan olika skolor och elevhälsoteam.

Tabell 4 Antal elevhälsoteam per skola samt mötesfrekvens

Skola	Antal elevhälsoteam	Mötesfrekvens och tid
Agnesfrids gymnasium	1	2,5 h per vecka
Bellevue gymnasium	1	2 h per vecka
Heleneholms gymnasium	2	2 h per vecka och vecka
Malmö Borgarskola	5	1–2,5 h per team och vecka
Malmö Citadellsgymnasium	1	1,5 h per vecka
Malmö Idrottsgymnasium	1	1 h 15 min per vecka
Malmö latinskola	4	2 h per team och vecka
Malmö Restaurangskola	1	2 h per vecka
Pauliskolan	4	1,5 h per team och vecka
S:t Petri skola	1	1 h per vecka
Universitetsholmens gymnasium	4	1–2 h per team och vecka
Valdemarsro gymnasium	1	2 h per vecka

5.5 Samverkan

Under läsåret har samordnade psykolog tillsammans med psykologer på grundskoleförvaltningen haft dialog angående elever med intellektuell funktionsnedsättning. Samverkan med grundskoleförvaltningen har som mål att säkerställa uppföljning och utredning i ett tidigare skede samt skapa likvärdighet och bättre mottagande i den anpassade gymnasieskolan. Psykologerna har funnits tillgängliga för samverkan med andra vårdgivare och aktörer vid behov. Antal forum för samverkan med bland annat logopedmottagningar och barn- och ungdomspsykiatri/vuxenpsykiatri har ökat.

5.6 Anpassad gymnasieskola

Antalet elever inom den anpassade gymnasieskolan har ökat de senaste åren och kommer att öka med cirka 50 % under de närmsta två åren. Inför att eleverna ska börja anpassad gymnasieskola görs ett nytt mottagande även om eleven gått i anpassade grundskolan tidigare. Inför mottagande granskar en psykolog den psykologutredning som ligger till grund för mottagandet. Under läsåret 2022/2023 har 76 psykologutredningar granskats. Granskningen av psykologutredningen innebär

att psykologen säkerställer att utredningen håller tillräcklig kvalitet utifrån ett antal bedömningsgrunder. Granskningen bedöms uppta cirka 10 % av en heltidstjänst.

5.7 Systematiskt kvalitetsarbete

Inom det systematiska kvalitetsarbetet har följande områden prioriterats under läsåret:

Mål 1: Ökat fokus på förebyggande och främjande insatser

Bakgrund/analys

Psykologerna beskriver att de har svårt att få tid, plats och mandat att jobba med hälsofrämjande och förebyggande insatser. De flesta frågorna som lyfts på elevhälsoteamsmöte är oftast av åtgärdande karaktär och kräver mer kvalificerade kompetens. Enligt styrdokument ska arbetet främst vara hälsofrämjande och förebyggande.

Aktiviteter

- Skapa en gemensam presentation om skolpsykologernas uppdrag som utgångspunkt för fortsatt elevhälsoarbetet med elevhälsopersonal och skollledning
- Implementera Youth Aware of Mental health (YAM)
- Skapa databank med universella främjande insatser som är lämpliga att implementera på gymnasieskolor

Hur har det gått?

Samtliga aktiviteter är genomförda. Två dokument med tips på hur skolpsykolog kan arbeta hälsofrämjande och förebyggande har sammanställts. Psykologerna har genomfört fler föreläsningar och fortutbildningar. Hälsofrämjande och förebyggande insatser under läsåret:

Tabell 5 Hälsofrämjande och förebyggande insatser fördelat per skola

Skola	Hälsofrämjande och förebyggande insatser
Agnesfrids gymnasium	YAM, Youth Aware of Mental Health Ärendehandledning till arbetslag om psykisk ohälsa, 5 tillfällen Arbete med elever efter avstängning innefattande återkoppling till elevhälsoteam, arbetslag samt klass
Bellevue Gymnasium	Föreläsning i Mindset för personal på utbildningsdag Överlämningsmöte med personal från Barn- och ungdomspsykiatri Trauma och personal på skolan Planeringsdag om mottagande nya elever
Heleneholm Gymnasium	Handledning av elevassistenter Konsultation till elevhälsoteam angående workshop motiverande samtal ACT, Acceptance and Commitment Theory, i klass
Malmö Borgarskola	Handledning av elevassistenter Arbete med elevhälsomötet, EHM, tillsammans med elevhälsoteamet
Malmö Citadellsgymnasium	Konsultation med pedagoger om låg begåvning

	Konsultation med personal om elever med AST, autismspektrumtillstånd
Malmö Idrottsgymnasium	ACT, Acceptance and Commitment Therapy, i klass, 8 tillfällen Tjejgrupp för tjejer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning Krisstödjande arbete
Malmö Latinskola	Föreläsning för personal om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och lärande Planerade insats för talångest Föreläsning för klass om autism Stödgrupp för elever efter latinhändelsen, 5-6 tillfälle Föreläsning förstärkt program om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning Deltagande arbetslagsträffar Deltagande på klasskonferenser
Malmö Restaurangskola	Handledning Mimers hus, 7 tillfällen Handledning socialpedagoger, 3 tillfällen Föreläsning i Mindset för 5 klasser. Föreläsning om Bemötande YAM
Pauliskola	Föreläsning om Bemötande för ett arbetslag YAM
S:t Petriskola	Föreläsning för personal om ADHD, attention deficit hyperactivity disorder, hos duktiga tjejer Bokcirkel Golden Boy
Pauliskola	Föreläsning om Bemötande för arbetslag YAM
Universitetsholmens (UH)	Krisstödjande arbete Föreläsning i Mindset i 6 klasser Observation i klass med återkoppling
Valdemarsrogymnasium	Handledning av pedagoger, 2 tillfällen Förberedelse motivationsgrupp Föreläsning i Mindset, 12 tillfällen

Mål 2: Ökad likvärdighet avseende dokumentation

Bakgrund/analys

Remisser från psykologerna till externa samarbetspartners, vanligtvis avseende neuropsykiatriska bedömningar/utredningar, kommer inte sällan i retur utan att eleven blivit bedömd. Därav ses ett

behov att arbeta mer likvärdigt avseende dokumentation samt kvalitetssäkra remisshantering till externa instanser.

Aktiviteter

- Skapa rutin och gemensam mall för bedömningsamtal i Prorenata
- Skapa rutin för stödsamtal
- Skapa mall för remittering avseende neuropsykiatriska bedömningar /utredningar

Hur har det gått?

Nästan alla mallar är klara och finns i Prorenata, men remiss för neuropsykiatriska bedömningar /utredningar behöver kompletteras. Två nya rutiner för bedömnings- och stödsamtal finns färdiga vilket underlättar arbetet och bidrar till ökad likvärdighet.

5.8 Avvikelsehantering

Psykologgruppen har haft totalt fyra avvikelser under detta läsår vilket innebär färre avvikelser än föregående år. Att öka antalet avvikelser och därmed det gemensamma patientsäkerhetsarbetet har sedan tidigare varit ett utvecklingsområde och behöver nu åter prioriteras i psykologgruppen för att utveckla verksamheten och öka patientsäkerheten.

5.9 YAM

Youth Aware of Mental health (YAM) är ett evidensbaserat skolbaserat program där ungdomar i åldrarna 13–17 under ledning av YAM-instruktörer samtalar och lär sig om psykisk hälsa. YAM förbättrar den psykiska hälsan, ger ökad kunskap om psykisk hälsa och minskar självmord. Därtill ses ökad empati och förbättrat klassrumsklimat.

Under vårterminen 2023 implementerades YAM på tre gymnasieskolor, Agnesfrids gymnasieskola, Pauliskolan och Malmö Restaurangskola i 23 klasser med totalt 483 elever. Insatsen, som är hälsofrämjande och förebyggande, innebär totalt fem lektioner spridda på tre tillfällen. Alla psykologer har därtill haft två obligatoriska handledningstillfällen. Utvärderingen av YAM visar 85 % av deltagande elever tycker att det varit bra eller mycket bra att delta i YAM, kan rekommendera det till andra samt upplever att de kommer att ha nytta av det de lärt sig i YAM.

5.10 Krisarbete

I psykologernas uppdragsbeskrivning ingår att medverka i skolornas kris- och katastrofarbete. Under läsåret inträffar större och mindre händelse där psykologer och andra professioner deltar i skolornas arbete. Exempel på händelser är dödsfall samt hot eller våld mot enskild elev eller elevgrupp. I arbetet jobbar avdelningen nära HR, kommunikatör, säkerhetssamordnare samt skolledning och skolans elevhälsoteam. Insatserna kan vara att finnas på plats för ökad vuxennärvaro eller stödsamtal men också stöd till skolledning om hur olika situationer kan hanteras.

En annan del inom ramen för krisarbete är vid tillfällen då elever uttrycker hot och våld mot personal eller andra elever. Då stöttar psykolog på skolan i bedömning av allvarlighetsgrad i samverkan med HR, säkerhetssamordnare samt skolledning och skolans elevhälsoteam.

6. Verksamhetsplan 2023–2024

6.1 Bemanning

Utifrån ett beslut i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden om maxgräns för antal elever per kurator och psykolog kommer bemanning av de båda professionerna att utökas under

mandatperioden till motsvarande 1 000 elever per psykolog, GVN 2023-04-28 § 72 (gyvf-2022-3445). Utökningen kommer att innebära ökade möjligheter till såväl deltagande på elevhälsoteam som insatser på individ- och gruppnivå.

6.2 Dokumentation

Utvecklingen av psykologspecifika mallar, rutiner samt diverse funktioner såsom intern fildelning kommer att fortsätta med stöd från utvecklingssekreterare på avdelningen. Dokumentationsfrågor kommer att lyftas fortlöpande på psykologmötena.

6.3 Hälsöfrämjande och förebyggande arbete

Med anledning av den ständigt ökade psykiska ohälsan kommer gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen under kommande läsår fortsätta med implementeringen av YAM, Youth Aware of Mental Health. Samtliga psykologer är YAM instruktörer och under höstterminen kommer ytterligare instruktörer att utbildas. Det finns fortfarande stor variation mellan hur skolorna arbetar hälsofrämjande och förebyggande samt deras nyttjande av psykologresurserna. YAM-programmet ger psykologerna ökade förutsättningar för att arbeta hälsofrämjande och förebyggande.

6.4 Ökat elevantal

Det ökade antalet elever med större och fler skolenheter kombinerat med ökad bemanning av psykologisk kompetens innebär att några skolor får en ny psykolog knuten till skolenheten. Annars eftersträvas kontinuitet för att skolorna, elevhälsoteam och skolläda ska bygga upp tillitsfull relation med den psykolog som är på skolan.

6.5 Lokal

En utmaning för psykologerna är att hitta lokaler på skolan för individuella samtal. Skolan har ofta begränsningar i samtalsrum och samtal med psykolog behöver en lugn och trygg miljö. Möjligheten finns att eleven kommer till utbildningskontoret men då missar de oftast mer undervisningstid.

6.6 Statistik

Med start nästa läsår kommer även hälsofrämjande och förebyggande insatser att dokumenteras i journalsystemet Prorenat vilket möjliggör underlag för statistikuttag och därmed bättre översikt av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

7.0 Sammanfattning

Antalet genomförda hälsofrämjande insatser såsom fortbildning och handledning till personal och insatser till elever i grupp har ökat jämfört med föregående läsår. Därtill har det funnits möjlighet till akuta insatser som krisstöd efter olika händelser.

Psykologerna arbetar för att eleverna ska nå utbildningens mål med ett hälsofrämjande och förebyggande uppdrag. De arbetar ständigt för utveckling inom uppdraget som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utökningen, utifrån beslutet om maxgräns för antal elever per kurator och psykolog, kommer att innebära ökade möjligheter till såväl deltagande på elevhälsoteam som insatser på individ- och gruppnivå.

Malmö 2023-08-16

Agnetha Fredin
Verksamhetschef
Elevhälsans psykologiska insats

Selmira Hadziosmanovic
Legitimerad psykolog, ledningsansvarig
Elevhälsans psykologiska insats